

فهرست مطالب

..... تاریخچه المپیک IOC

..... تاریخچه المپیک دانشجویی (فیزو)

..... والیبال

..... تاریخچه

..... قوانین و مقررات

تاریخچه المپیک IOC

اولین دوره بازی‌های المپیک، ۷۷۶ سال قبل از میلاد بوسیله افیتوس و با آرزوی برقراری صلح در محلی به نام المپیا برگزار شد. در بازی‌های المپیک باستان ورزشکاران در رشته‌های کشتی، مشت‌زنی، اسب‌سواری، اربانه‌رانی و دویدن با اسلحه مسابقه می‌دادند. قهرمانان تاجی از برگ‌های درخت زیتون بر سر می‌گذاشتند و اجازه داشتند مجسمه خود را در المپیا نصب کنند. از جشن‌های معروف یونانیان جشن المپیک بوده است که اغلب بخاطر پیروزی در جنگ یا بزرگداشت روزهای تولد و مرگ پادشاهان و بزرگان هر ۴ سال یکبار برگزار می‌شد. با غلبه رومیان بر یونانیان بازی‌های المپیک شکوه خود را از دست داد و صحنه رقابت‌های انسانی گذشته به میدان کارزارهای خونین و نبرد گلادیاتورها با هم، و نبرد انسان با حیوان تبدیل شد. در سال ۳۹۴ میلادی به فرمان تئودوسیوس پادشاه روم برگزاری مسابقات المپیک برای همیشه ممنوع و به همین دلیل بازی‌های المپیک به دو دوره باستان و نوین تقسیم شد. بازی‌های المپیک باستان از سال ۷۷۶ پیش از میلاد آغاز و تا سال ۳۹۴ بعد از میلاد ادامه داشت و المپیک نوین از سال ۱۸۹۶ آغاز شد.

در تابستان سال ۷۷۶ پیش از میلاد ۴۵ هزار یونانی در بعد از ظهر یک روز تابستانی در ورزشگاهی وسیع ضمن شادی بسیار، کروئوس آشپز مقیم آلیس را که در مسابقه دوی سرعت حریفان خود را پشت‌سر گذاشت و قهرمان شد؛ تشویق کردند. طول این مسابقه تقریباً ۲۰۰ یارد بود و او نخستین مرد پیروز در مسابقه‌های المپیک است.

المپیک باستان در محلی به نام المپیا - محلی که پناهگاه مقدس اساطیر یونان بوده و بر قله‌های کوه المپیوس قرار داشت - برگزار می‌شد. مراسم جشن با تشریفات خاص از جمله رژه ورزشکاران و مسابقه‌های ورزشی توام با مسابقه‌های موسیقی و هنری انجام می‌شد. هدف اصلی از برگزاری این جشن‌ها حفظ تندرستی و پرورش بدن نبود، بلکه از تشریفات مذهبی توام با عملیات بدنی و بخاطر پیروزی‌های جنگی انجام می‌شد.

با وجود این، رهبران و اداره‌کنندگان دریافته بودند که انجام جشن‌های المپیک نقش بزرگی در رفع اختلافات داخلی و خارجی ایفا کرده است و چه بسا پادشاهان نقاط مختلف در این مراسم گرد هم جمع می‌شدند و کلیه اختلافات خود را کنار می‌گذارند.

بازی‌های المپیک باستان ابتدا فقط در یونان انجام می‌شد و تنها یونانیان اصیل می‌توانستند در آن شرکت کنند. از شروع بازیهای المپیک تا کنون ۳۱۵ دوره المپیک برگزار شده است. در ابتدا زن‌ها را حتی برای تماشای بازی‌ها راه نمی‌دادند، لذا از هیپو دامیاری بخاطر تلاشی که برای شرکت بانوان در المپیک انجام داد، بعنوان موسس المپیک بانوان یاد می‌شود.

در بازی‌های المپیک ابتدا داوران سوگند یاد می‌کردند که مقررات را با رعایت عدالت و در نظر گرفتن انصاف و حقیقت به مرحله اجرا درآورند، سپس ورزشکاران سوگند یاد می‌کردند که تابع قوانین و مقررات بوده و از اصول المپیک تبعیت کنند و بعد از آنکه ورزشکاران رژه می‌رفتند بازی‌ها آغاز می‌شد. در پایان به هر یک از برندگان علاوه بر تاج گلی که بر سرشان می‌نهادند، یک شاخه نخل می‌دادند و مراسم اختتامیه بصورت شکرگزاری و نیایش پایان می‌یافت.

۱۸۹۶ آغاز المپیک نوین:

از سال ۳۹۴ که بازی‌های المپیک به دستور تئودوسیوس تعطیل شد تا سال ۱۸۹۶ که بازی‌های المپیک نوین آغاز شد، بازی‌های المپیک فراموش شده بود.

در این مدت تلاش‌های زیادی برای احیای المپیا که در زیر خاک مدفون شده بود انجام گرفت (وقوع دو زلزله منطقه المپیا را کاملاً از بین برد) تا اینکه تلاش‌های دولت یونان و فرانسه بالاخره در سال ۱۸۹۲ موثر واقع شد.

در اواخر قرن نوزدهم با تلاش بارون پیر دو کوبرتن فرانسوی مسابقات المپیک دوره نوین خود را آغاز کرد. در سال ۱۸۹۲ پس از آنکه از دولت خواست تا وی را در اجرا و احیای بازیهای المپیک یاری کند، برنامه و آئین‌نامه عظیمی را در این مورد به اتحادیه ورزشی پاریس ارسال کرد و بلافاصله، خود از طرف دولت فرانسه به ریاست اتحادیه برگزیده شد و برای بدست آوردن پشتیبان به کشورهای اروپایی مسافرت کرد.

در سال ۱۸۹۶ کنگره المپیک تشکیل شد و کوبرتن مورد حمایت کشورهای شرکت کننده قرار گرفت. در این کنگره قرار شد بازیها هر ۴ سال یکبار در یکی از کشورهای بزرگ برگزار شود و کمیته‌ای به نام کمیته بین‌المللی المپیک که نظارت کامل و دقیقی بر بازیها داشته باشد، تشکیل گردد. بالاخره بازیهای المپیک در سال ۱۸۹۶ دوباره در آتن شروع شد.

پرچم و شعار المپیک:

زمینه پرچم المپیک سفید بوده و در اطراف دارای حاشیه نمی‌باشد. در وسط آن ۵ حلقه به عنوان سمبل المپیک با ۵ رنگ قرار گرفته است. رنگ حلقه‌ها از چپ به راست به ترتیب آبی، زرد، سیاه، سبز و قرمز است. پرچمی که در سال ۱۹۱۴ توسط پیردوکوبرتن به کنگره پاریس عرضه شد، نمونه قراردادی پرچم المپیک است.

پرچم و نماد المپیک مظهر اتحاد ۵ قاره و تجمع قهرمانان سراسر نقاط جهان در بازیهای المپیک است که بر طبق آرمان دوکوبرتن با رعایت اصل دوستی به مسابقه‌های برابر و صادقانه می‌پردازند. شعار المپیک **Citius, Altius, Fortius**, (سریعتر، قوی‌تر، بالاتر) بیانگر آمال نهضت المپیک است.

آتش المپیک:

در مورد آتش المپیک تاریخ از شخصی یاد می‌کند که در نبرد سهمگین پلانتیه در سال ۴۷۹ قبل از میلاد بطور معجزه آسایی جان سالم به در برد و از آنجا که در چنین سرنوشتی خود را مدیون لطف و کرامات خدا می‌دانست و در قبال این حیات دوباره می‌خواست شکرگزاری کند، بدین سبب از معبد آپولون آتش مقدس را با دو به محل تولد خود آورد.

منشور المپیک

تدوینی از اصول اولیه، قوانین و تبصره‌ای مورد تصویب کمیته بین‌المللی المپیک است، این منشور بر نحوه سازماندهی و اجرای نهضت المپیک حاکمیت داشته است.

کمیته بین المللی المپیک

کمیته بین المللی المپیک مرجع عالی نهضت المپیک به حساب می آید، بطوریکه نهضت المپیک در بر گیرنده فدراسیون های بین المللی، کمیته های ملی المپیک، کمیته های برگزار کننده بازی های المپیک، اتحادیه های ملی، باشگاه های ورزشی و اعضاء آنها داوران، مربیان و دست اندرکاران امور ورزشی است. این کمیته یک سازمان غیر دولتی و غیر انتفاعی بین المللی است که از سوی فدراسیون سوئیس به رسمیت شناخته شده که مقر این کمیته در لوزان واقع شده است. اعضاء این کمیته را ورزشکاران فعال، رؤسا یا مسئولان ارشد فدراسیونهای بین المللی و کمیته های ملی المپیک تشکیل می دهند. مجموع کل اعضاء کمیته بین المللی نباید از ۱۱۵ نفر تجاوز کند و تصمیمات کمیته بین المللی که بر اساس منشور المپیک اتخاذ می شوند، نهایی هستند. وظیفه کمیته بین المللی المپیک رهبری نهضت المپیک مطابق با اصول نشر المپیک است و کمیته بین المللی المپیک دارنده امتیاز اعضاء نسبت به پرچم، مفاد و شعار المپیک است.

هدف المپیک:

هدف در بازیهای المپیک شرکت در مسابقات است نه پیروزی. اساس آن بر پیروزی استوار نیست، بلکه خوب مبارزه کردن اصل است. ورزشکاران جهان برای بدست آوردن اهداف سریعتر، قویتر و بالاتر بدون توجه به ملیت، مذهب و نژاد پیکار می کنند و شعار کوبرتن را مبنی بر در صفا زیستن، در صفا مبارزه کردن و به نیروی جسمانی خود صدمه نزدن را سرلوحه کار خود قرار می دهند.

دوره های برگزاری المپیک نوین:

بارون پی بردو کوبرتن در سال ۱۹۳۶ در شهر ژنو مرد. جسد وی در شهر لوزان سوئیس به خاک سپرده شد و قلب وی به یونان بردند و در دشت المپیا به خاک سپردند.

ایران در بازی های المپیک

از نخستین حضور رسمی ایران در المپیک در بازی های ۱۹۰۰ پاریس تا ۲۰۱۲ لندن، ورزشکاران ایرانی موفق شدند تا در مجموع ۶۰ مدال برای کشورشان تصاحب کنند. ۱۵ مدال طلا، ۲۰ مدال نقره و ۲۵ مدال برنز حاصل تلاش ۵۱ ورزشکار ایرانی در ۱۶ دوره از بازی های تابستانی المپیک است.

اولین ایرانی که در مسابقات المپیک مدال گرفت جعفر سلماسی بود که در المپیک ۱۹۴۸ لندن در دسته ۶۰ کیلو وزنه برداری برنز گرفت. امامعلی حبیبی اولین برنده مدال طلای ایران در المپیک ۱۹۵۶ ملبورن در کشتی آزاد بود.^[۱]

جعفر سلماسی؛ اولین مدال المپیک ایران

پس از پیروزی انقلاب ۵۷ در ایران، دولتمردان انقلابی بازی های ۱۹۸۰ مسکو و ۱۹۸۴ لس آنجلس را تحریم کردند و در عمل یک نسل از ورزشکاران ایرانی از رقابت در این بازی ها محروم شدند.^[۲]

تحریم بازی های المپیک تابستانی ۱۹۸۰ مسکو از سوی ایران آسان صورت نگرفت. در میان دولتمردان ایران در آن سالها برخی موافق و برخی مخالف حضور ایران در بازی های المپیک مسکو بودند. اما نهایتاً مخالفان با این استدلال که شوروی در حال جنگ با کشور اسلامی افغانستان است، مانع از حضور ایران در بازی های المپیک مسکو شدند.

تاریخچه المپیک دانشجویی (فیزو)

شاید بزرگ ترین قهرمانان تاریخ ورزش جهان هم با این موضوع موافق باشند که این رقابت ها پس از المپیک، معتبرترین و گسترده ترین رقابت ورزشی در جهان است. فیزو یا همان فدراسیون بین المللی ورزش های دانشگاهی

نخستین دوره در سال ۱۹۲۳ توسط "ژان پتی ژان" از فرانسه در پاریس برگزار شد اما فدراسیون جهانی ورزش دانشجویان تحت عنوان (فیزو)، عملاً در سال ۱۹۴۹ به طور رسمی در کشور لوکزامبورگ تاسیس شد. سپس در سال ۱۹۲۴ کنفدراسیون بین‌المللی دانشجویان با نام اختصاری (ای. سی. اس) در ورشو آغاز به کار کرد. بین سالهای ۱۹۲۵ تا ۱۹۳۹ چندین رویداد ورزشی دانشجویی توسط این سازمان در سطح جهان برگزار شد. در این سال با آغاز جنگ جهانی دوم، برگزاری این رویداد ورزشی متوقف شد اما پس از پایان جنگ بار دیگر این بازی‌ها در نقاط مختلف جهان پیگیری شد.

از سال ۱۹۵۹ بازیهای جهانی دانشجویان تحت نام "یونیورسیاد" با پرچم و سرود مخصوص به صورت رسمی برگزار شد. در این سال دکتر "پریمو نیولو" از ایتالیا ریاست فیزو را برعهده گرفت و تا زمان مرگ وی در سال ۱۹۹۹ همچنان این سمت را حفظ کرد.

از سال ۱۹۵۹ به بعد بازیهای جهانی دانشجویان با گستردگی بیشتر و کیفیت بهتری برگزار گردید به گونه‌ای که فیزو از سال ۱۹۶۰ نظارت مستقیم خود را بر کار برگزاری بازی‌های جهانی دانشجویان آغاز کرد.

ظرف ۳۰ سال گذشته بیش از یکصد مسابقه دانشجویی در رشته‌های مختلف برگزار شده است که این رشته‌ها غالباً متفاوت از رشته‌های یونیورسیادها بوده‌اند. بعد از بازیهای المپیک، بازیهای جهانی دانشجویان دومین رویداد مهم ورزشی از نظر کیفی در سطح جهان است و غالباً قهرمانان جهان و المپیک در آن حضور دارند. این یونیورسیادها در دو قسمت تابستانی و زمستانی هر دو سال یک بار برگزار می‌شوند.

در یونیورسیاد تابستانی، دانشجویان در ده رشته به صورت اجباری و تا سه رشته به صورت اختیاری کشور میزبان و در یونیورسیادهای زمستانی در ۶ رشته اجباری و یک رشته به انتخاب کشور میزبان به رقابت می‌پردازند. این رشته‌ها در یونیورسیادهای تابستانی شامل دوومیدانی، شمشیربازی، ژیمناستیک، شیرجه، تنیس، بسکتبال، فوتبال، والیبال، شنا و واترپلو و در یونیورسیادهای زمستانی شامل اسکی آلپاین، اسکی صحرانوردی، پرش با اسکی، هاکی روی یخ، اسکیت نمایشی، اسکیت سرعت می‌باشد.

پس از یونیورسیاد تورین، ۲۴ یونیورسیاد دیگر هم برگزار شد و کمتر از یک هفته دیگر بیست و ششمین دوره آن نیز برگزار می‌شود. شهر شنجن چین میزبان این رقابت‌هاست.

البته باید این نکته را هم متذکر شد که در فاصله پایان جنگ جهانی دوم تا آغاز رسمی یونیورسیادها، اتحادیه جهانی دانشجویان خود چند دوره رقابت دانشجویی برگزار کرد.

**** تاریخچه حضور ایران در یونیورسیادها**

ورزشکاران ایران برای نخستین بار در بیست و سومین یونیورسیاد که در سال ۲۰۰۵ در ازبکستان برگزار شد، شرکت کردند. در نخستین حضور ایران ۷ رشته به یونیورسیاد اعزام شدند و کاروان ایران در پایان با ۲ طلا (کشتی آزاد و فرنگی)، ۶ نقره (۴ نقره در تکواندو و ۲ نقره در کشتی آزاد و فرنگی) و ۴ برنز (۲ نقره در تکواندو و ۲ نقره در کشتی آزاد و فرنگی) و مجموع ۱۲ مدال در رتبه نوزدهم جهان قرار گرفت. به طور کلی تکواندو در مدال‌های کسب شده کاروان ایران در سه دوره اخیر یونیورسیاد نقش فراوانی داشته به طوری که در یونیورسیاد سال ۲۰۰۷ هم تکواندو به تنهایی سه طلا، یک نقره و ۲ برنز را به دست آورد.

کاروان ایران در ادامه روند رو به رشد خود در یونیورسیادها در صربستان و در دوره بیست و پنجم در مکان یازدهم جهان قرار گرفت. نتیجه‌ای که وظیفه ورزشکاران ایران را در چین سخت‌تر از قبل می‌کند. اگر روند صعودی ایران در یونیورسیادها ادامه داشته باشد، می‌توان انتظار داشت کاروان ایران در یونیورسیاد چین جزو ۱۰ کشور برتر جهان قرار بگیرد.

والیبال

والیبال یک ورزش گروهی است که در آن بازیکنان هر تیم در دوسوی یک تور قرار گرفته سعی میکنند تا توپ را با گذراندن از تور در زمین تیم مقابل فرود آورند.

والیبال در سال ۱۸۹۵ در کشور آمریکا متولد شد و شهرت جهانی آن پس از المپیک ۱۹۶۴ توکیو که برای اولین بار در برنامه بازی‌های المپیک قرار گرفت، فراگیر شده است. (۱)

والیبال تقریباً در تمام دنیا بازی می‌شود اما در شرق آسیا، برزیل، ایتالیا محبوب‌تر است. (۱)

تاریخچه والیبال

تاریخچه والیبال در جهان

والیبال ورزش مورد علاقه سربازها در جنگ جهانی دوم بود. ورزش والیبال که در ابتدا مینتون نامیده می شد در سال ۱۸۹۵ تقریباً ۴ سال پس از تولد بسکتبال - توسط فردی به نام ویلیام جی . مورگان ابداع شد. مورگان متولد سال ۱۸۷۰ در شهر نیویورک بود که پس از تحصیل در کالج جوانان مسیحی مسئولیت تهیه برنامه های ورزشی برای سلامتی و تندرستی مردان به او واگذار شده بود. (۱)

او این بازی را با ترکیب بازی های بسکتبال، تنیس و هند بال ایجاد کرد و هدفش طراحی ورزشی بود که برای افرادی که تمایل به تحرک کمتری دارند، مناسب باشد.

فیلیپینی ها اولین قانون مدون برای این بازی را در سال ۱۹۱۶ تهیه کردند و به دنبال آن در سال ۱۹۲۸ اتحادیه والیبال ایالات متحده آمریکا تشکیل شد و به وضع قوانین این ورزش اقدام کرد (۱)

تحت تاثیر محبوبیت فراوان بسکتبال در عامه، مورگان تصمیم گرفت برای دانشجویان خود ورزشی را به وجود آورد که بازی از روی تور انجام گیرد و لذت بخش باشد. مورگان با استفاده از تویی توپ بسکتبال که به دلیل سبکی وزن، به دست ها آسیب نمی رساند، شروع کرد. و طولی نکشید که در کلیه شهرهای ماساچوست و نیوانگلند عمومیت یافت. در اسپرینگ فیلد، دکتر آهالستیک با مشاهده بازی، مینتون را به والیبال تغییر نام داد، زیرا هدف از این بازی، فرستادن و برگشت دادن توپ از روی تور است و کلمه *والیبال* که در معنا این نیت را مشخص میسازد. (۱)

با اینکه والیبال در آغاز ورزشی سالی بود و در محل های سرپوشیده انجام میشد و اساساً برای فعالیت سرگرم کننده پیشه وران و تجار اختصاص یافته بود ولی کم کم به زمین های روباز کشیده شد و به عنوان یکی از فعالیت های جالب توجه تابستانی درآمد و به شدت پیگیری می شد. (۱)

کم کم قوانینی برای این بازی وضع شد و روش ها و حرکات تکنیکی جایگزین حرکات قبلی گردید. در سال ۱۹۰۰ پذیرفته شد که امتیازات هر ست بازی ۲۱ پوئن باشد. در سال ۱۹۱۲ سیستم چرخش به تصویب رسید. در سال ۱۹۲۱ موافقت شد که هر تیم با حداکثر سه ضربه توپ را به طرف دیگر بفرستد. در سال ۱۹۲۳ اندازه زمین بازی ۱۸×۹ متر تعیین شد. (۱)

به مرور در سال های بعد، قوانین فراوانی برای این بازی وضع شد و در بسیاری از قوانین قبلی نیز تغییراتی حاصل گشت. هم اکنون نیز هر چهار سال یک بار در کنگره جهانی والیبال تغییراتی در قوانین بازی به تصویب می رسد. از جدیدترین و مهمترین قوانین مانند تغییر روش امتیاز گیری به رالی، سقف امتیاز ۲۵ برای ست های اول، دوم، سوم و چهارم و امتیاز ۱۵ برای ست پنجم و افزودن بازیکن آزاد بود. اولین کشور خارجی که والیبال پذیرفت، کشور کانادا و به سال ۱۹۰۰ بود.

به طور کلی تغییرات و پیشرفت والیبال رومی توان به سه دوره تقسیم نمود، دوره اول از سال آغاز تا سال ۱۹۱۸، دوره دوم از سال ۱۹۱۹ تا سال ۱۹۴۶ و دوره سوم از سال ۱۹۴۷ به بعد که تغییرات و پیشرفت اساسی والیبال در دوره سوم صورت پذیرفته است. پس از جنگ جهانی دوم، فعالیت های فراوان برای حرکت جدید به والیبال مجدداً آغاز شد و اولین مسابقه بین المللی در قاره اروپا بین تیم های ملی فرانسه و چکسلواکی در پاریس برگزار گردید. و در آوریل ۱۹۴۷ کنگره ای با شرکت نماینده ۱۴ کشور از سراسر جهان در پاریس برگزار و موافقت شد که فدراسیون بین المللی والیبال (F.I.V.B) در پاریس تشکیل شود و پل لیوود فرانسوی به عنوان اولین رئیس انتخاب شود.

امروزه این فدراسیون حدود ۲۲۰ کشور عضو دارد و بیش از ۲۰۰ میلیون نفر از مردم جهان والیبال بازی می کنند. اولین رئیس فدراسیون جهانی والیبال پل لیوود تا سال ۱۹۸۴ (یعنی ۳۷ سال) ریاست را برعهده داشت. (۱) پس از تاسیس فدراسیون جهانی والیبال، کمیته های مختلفی در داخل آن به وجود آمد و برنامه مسابقات رسمی جهانی تنظیم و آغاز شد. در سال ۱۹۴۹ اولین دوره مسابقات جهانی والیبال برای مردان در پراگ و در سال ۱۹۵۲ دومین دوره مسابقات جهانی مردان و اولین دوره مسابقات جهانی زنان در مسکو برگزار شد. این مسابقات به طور منظم هر چهار سال یکبار تاکنون در کشورهای مختلف انجام شده است. (۱)

تاریخچه والیبال در ایران

ورزش والیبال حدود سال ۱۲۹۹ شمسی توسط جناب آقای میر مهدی ورزشنده استاد بزرگ ورزش، به ایران آورده شد و از دارالمعلمین ورزش آغاز به تعلیم گردید. بازی والیبال در ایران در ابتدای امر دارای قواعد خاصی نبود و به شکل های مختلف آن را بازی می کردند. فنون و تاکتیک های والیبال نیز مانند قوانین آن پایه و اساس اصولی نداشت و هر بازیکن به ابتکار شخصی و اختصاصی خود که اکثراً بامشت زدن یا سمبه زدن همراه بود باتوپ بازی می کرد. لیکن در سال ۱۳۰۲ شمسی با استفاده از ترجمه مجلات خارجی قوانینی که در آن زمان در کشورهای دیگر اجرا می شد، در ایران نیز تاحدودی از آن پیروی گردید. (۱)

طول و عرض زمین در آن موقع ۱۰×۲۰ متر بود و در هر طرف زمین ۹ الی ۱۱ نفر با استفاده از سر و دست، باتوپ بازی می کردند. گردش یا چرخش بازیکنان به طور جدی وجود نداشت و هر کس در هر محلی که بیشتر تخصص داشت به طور ثابت در آن محل بازی می کرد از سال ۱۳۰۴ توجه بیشتری از جانب علاقه مندان نسبت به این ورزش معطوف گردید و ظرف مدت کمی طرفداران بسیاری جذب این ورزش شدند، به طوری که تمرینات والیبال در سه محل، به طور جدی و مستمر شروع و دنبال شد. (۱)

این سه محل عبارت بودند از:

۱. دارالمعلمین ورزش ۲. کلوپ شایسته یا اجتماعیون ۳. کلوپ ورزشی کالج البرز.
بازی والیبال به تدریج به مدارس راه یافت و در اندک زمانی توسط مربیان فارغ التحصیل دارالمعلمین ورزش در مدارس و همچنین در شهرستان های ایران بین دو تیم والیبال کالج اصفهان و کالج البرز تهران، برگزار شد. (۱)
در سال ۱۳۱۴ یک دوره مسابقه باشگاهی در تهران برگزار گردید که تیم والیبال باشگاه دربند برنده جام قهرمانی گردید. در همین سال نیز چند مسابقه دوستانه و تشویقی بین تیمهای بانوان تهران انجام شد. (۲)
در سال ۱۳۱۸ اولین دوره مسابقات والیبال قهرمانی ایران همزمان با مسابقات سایر رشته های ورزشی برگزار شد. در ابتدای تاسیس فدراسیون ها ورزشی (سال ۱۳۲۴)، والیبال و بسکتبال دارای فدراسیون مشترک و تا سال ۱۳۳۶ به همین نحو ادامه داشت. (۲)

اشغال ایران توسط نیروهای متفقین در جنگ جهانی دوم، ارتباط ورزشی کشور ما به ویژه تیم های والیبال را با سربازان این نیروهای به همراه داشت و راهی برای آشنا شدن با والیبال خارج از کشور بود. در آن زمان یک مسابقه دوستانه بین یک تیم از کشورمان با ارتش روسیه در بندر انزلی انجام شد که به نفع ایران خاتمه یافت.
مسافرت ورزشکاران این رشته چه به صورت شخصی و یا ورزشی به خارج از کشور و مشاهده مسابقات والیبال خارجی تاثیر فراوانی برای والیبال ایران در بر داشت. (۲)

ترجمه کتاب قوانین والیبال در سال ۱۳۳۳ توسط دکتر سید ضیاءالدین شادمان رئیس فدراسیون والیبال و بسکتبال وقت و تهیه و تنظیم آن به توسط آقای کاظم رهبری رئیس تربیت بدنی آموزشگاه های پایتخت که از داوران ممتاز والیبال و چند رشته ورزشی در کشورمان بودند اقدامات ارزنده ای بود که شکل منظمی را در برگزاری مسابقات والیبال آن زمان فراهم نمود. (۲)

در پایان سال ۱۳۳۶ والیبالیست‌های فدراسیون مستقل شد و آقای امیر عباس امین به سمت اولین رئیس فدراسیون والیبالیست‌ها منصوب گردید.

در سال ۱۳۳۷ برای اولین بار تیم ملی والیبالیست‌ها مردان پاکستان به تهران دعوت شد و چند مسابقه دوستانه با تیم‌های ملی و باشگاهی و ارتش انجام گرفت که پاکستان در چهار مسابقه پیاپی با تیم ملی و تیم‌های دیگرمان سه بر صفر پیروز شد ولی در پنجمین مسابقه با تیم ارتش که در هوای آزاد و با توپ لاستیکی انجام شد سه بر دو شکست خورد. تیم ملی والیبالیست‌ها مردان کشورمان برای اولین بار در این سال تشکیل شد. (۲)

چند ماه بعد تیم ملی مردان ایران به مسابقات والیبالیست‌های آسیایی ۱۹۵۸ توکیو اعزام شد و توانست برای اولین بار با افتخار و سربلندی مقام دوم مسابقات را کسب کند و مدال نقره اولین دوره مسابقات والیبالیست‌های آسیایی را به ارمغان آورد. (۲)

در سال‌های اول پیروزی انقلاب اسلامی ایران، به علت تعویض‌های پی در پی رئیس فدراسیون و تغییرات وسیع در کادر هیئت رئیسه، برنامه‌های والیبالیست‌ها شکل پایداری نداشت و مسابقات بین‌المللی چه در داخل و چه در خارج از کشور متوقف گردید و فقط کوشش می‌شد در زمینه ورزش عمومی گسترش وسیع‌تری به وجود آید و مسابقات قهرمانی کشور نیز همه ساله انجام گردید. اعزام داوران به کلاسهای داوری بین‌المللی تقریباً شکل منظمی داشت، اما اعزام مربیان به کلاس‌های بین‌المللی قطع گردید. (۱)

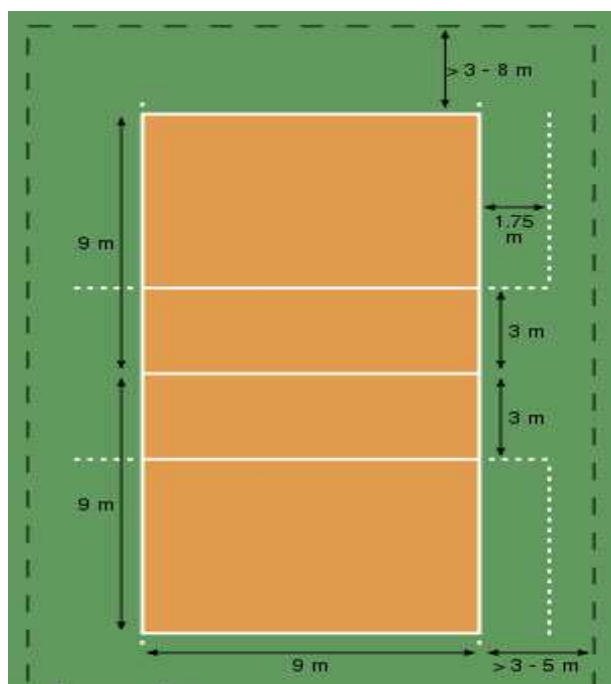
بافعالیتی که طی سال‌های ۱۳۶۸ تا کنون ۱۳۸۵ آغاز شده است و با استعدادی که از جوانان کشور در این رشته از خود نشان داده‌اند، به ویژه در مسابقات قهرمانی نوجوانان جهان که در دوی برقرار شد، و تیم ملی نوجوانان کشورمان با سربلندی کامل مقام چهارم این مسابقات را به دست آورد. و همچنین مقام چهارم قهرمانی جوانان آسیایی در تهران و کسب مقام اول در مسابقات انتخابی جوانان جهان در تایلند که انعکاس جهانی فراوانی داشت و از همه مهم‌تر کسب مقام قهرمانی تیم ملی والیبالیست‌ها جوانان در مسابقات والیبالیست‌ها قهرمانی جوانان آسیا که در سال ۱۳۷۷ در تهران برگزار شد علاقه‌مندان این رشته را چند برابر نمود. (۱)

طرح و آغاز برنامه مسابقات والیبالیست‌ها بین‌المللی دهه فجر انقلاب اسلامی از سال ۱۳۶۵ تا سال ۱۳۷۹ از دیگر رویداد‌های ارزنده والیبالیست‌ها بعد از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی است که دگرگونی فراوانی در والیبالیست‌ها کشورمان به وجود آورده است. (۱)

قوانین ومقررات:

- دریافت اول سرویس در گذشته بگونه ای بود که با پنجه انجام نمی شد و بازیکنان با حرکت ساعد اقدام به دریافت اول می کردند ولی در شرایط کنونی قوانین به گذشته بازگشته است و باید دریافتهای اول سرویس با ساعد و پنجه انجام شود. البته در چنین شرایطی پنجه نباید خطای ۲ ضرب داشته باشد. در حال حاضر در طول مسابقات لیگ برتر اگر حرکت پنجه بازیکنان با خطای ۲ ضرب همراه باشد داوران اقدام به گرفتن خطا نمی کنند ولی طبق قوانین جدید فدراسیون جهانی (FIVB) خطای ۲ ضرب دریافت اول از سرویس نباید از سوی داوران نادیده گرفته شود.
- تغییر قوانین در خصوص **استتار از سرویس** است، این مسئله هم اکنون در اکثر مسابقات انجام می شود، در گذشته اصل بر این بود که توپ سرویس باید دیده شود اما در قانون جدید علاوه بر توپ، سرویس زننده هم باید در زمان سرویس دیده شود و قابل رویت باشد
- مقررات تغییر یافته بعدی از سوی فدراسیون جهانی مربوط به ۲ لیبرو و **بازیکن لیبرو** می شود یعنی در صورتی که لیبرو از بازی اخراج شود مربی تیم می تواند یک بازیکنی که در آن زمان در داخل زمین نیست را به عنوان لیبروی جدید معرفی کند، اگر هم در ترکیب تیم ۲ لیبرو حضور داشته باشد طبق روال عادی از لیبرو ذخیره استفاده می شود
- از این پس مثل گذشته **کارتهای زرد** امتیازی را در پی نخواهد داشت و فقط یک اخطار تلقی می شود اما کارت قرمز یک امتیاز را در پی دارد یعنی اگر بازیکنی در طول بازی کارت قرمز بگیرد یک امتیاز به حریف داده می شود. از این پس اگر داوران بخواهند برای یک ست کامل بازیکن را از زمین اخراج کنند باید یک کارت زرد و قرمز نشان دهند. اگر سرداور بخواهد برای کل بازی، والیبالیست را اخراج کند باید ۲ کارت قرمز را به بازیکن متخلف و مورد نظر نشان دهد.

❖ زمین بازی

ابعاد زمین والیبال

- طول زمین ۱۸ و عرض آن ۹ متر می‌باشد و فارغ از هر گونه برجستگی یا فرورفتگی است.
- زمین توسط خطوطی به عرض ۵ سانتیمتر علامت گذاری می‌شود. این اندازه‌گیری از گوشه زمین است.
- خطی به عرض ۵ سانتیمتر میان خطوط کناری در زیر تور کشیده شده‌است و زمین را به دو قسمت مساوی تقسیم می‌کند و به اسم خط مرکزی شناخته می‌شود.
- خطوطی به طول ۹ و عرض ۵ سانتیمتر در ۳ متری خط مرکزی بطور موازی کشیده شده‌است و به عنوان خط پایان شناخته می‌شود. منطقه حمله به خط مرکزی محدود است.
- در هر قسمت زمین، منطقه سرویس توسط دو خطوط به طول ۱۵ و عرض ۵ سانتیمتر مشخص شده و در بیست سانتیمتری خط پایان و عمود بر آن قرار گرفته‌است. یکی از این خطوط در امتداد خط کناری و دیگری در ۳ متری سمت چپ خط کناری راست قرار گرفته‌است.
- حداقل درجه حرارت زمین سرپوشیده ۱۰ درجه‌است.

❖ تور والیبال

- طول تور ۵/۹ و عرض آن ۱ متر است. و از سوراخ‌های مربع شکلی به ضلع ۱۰ سانتیمتر تشکیل شده‌است. پارچه‌ای از جنس کتان به ضخامت ۵ سانتیمتر به لبه بالایی تور دوخته شده‌است.
- ارتفاع تور از مرکز زمین ۲.۴۳ متر است. تعیین ارتفاع تور برای خردسالان و نوجوانان به عهده مجمع ملی گذاشته می‌شود. هر دو انتهای تور از زمین به یک فاصله هستند و نباید حتی ۲ سانتیمتر بالاتر از اندازه مقرر باشند.

- پارچه‌ای از جنس کتان که عرض آن ۵ سانتیمتر بوده و سفید رنگ می‌باشد، در کناره‌های تور و عمود بر لبه‌های آن کشیده می‌شود.
- تور برای بانوان ۲/۳۳ است

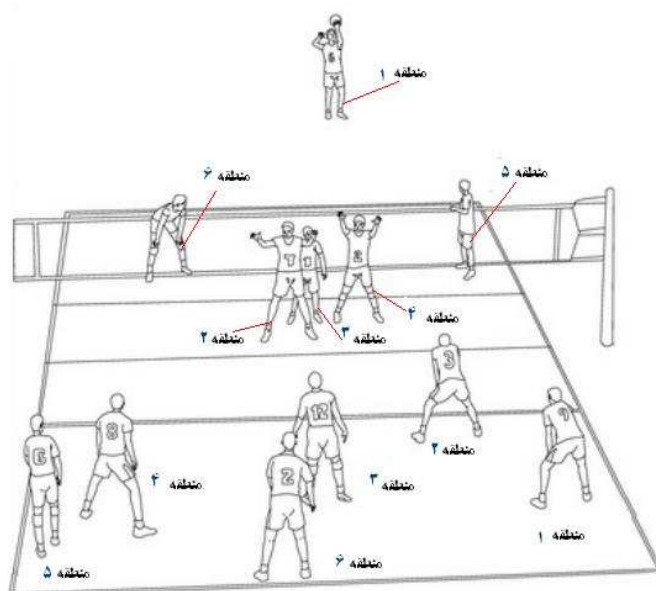

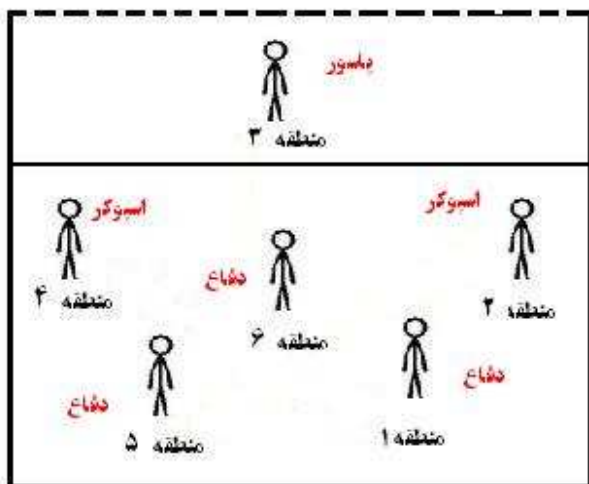
❖ توپ والیبال

- توپ به شکل کروی (گرد) و از جنس چرم است. توپ‌های لاستیکی یا ماده‌ای از این دست نیز می‌توانند به کار برده شوند. قسمت رویی توپ به سه رنگ زرد، آبی و سفید است. ویژگی‌های آن عبارتند از:
- پیرامون: ۶۵ تا ۶۷ سانتیمتر
- وزن: ۲۶۰ تا ۲۸۰ گرم
- فشار داخل توپ، ۰.۳ تا ۰.۳۲۵ (کیلوگرم بر سانتیمتر مربع) است.

❖ تیم‌ها

- هر تیم شامل ۶ بازیکن می‌شود.
- سه بازیکن در خط جلو و سه بازیکن در خط عقب قرار می‌گیرند.
- هر تیم دارای ۶ تعویض است و هر بازیکن می‌تواند ۲ بار تعویض شود، یعنی هر بازیکن می‌تواند یک بار داخل و یک بار خارج شود.
- زمانی که توپ سرو می‌شود، سه بازیکن خط جلو باید در جلوی بازیکنان خط عقب قرار گیرند.

- بازیکن از قطاع دایره سمت راست خط عقب با یک دست سرو می‌زند.
- زمانی که توپ در زمین وارد می‌شود، بازیکنان می‌توانند برای پرتاب توپ به هر نقطه‌ای حرکت کنند، حتی اجازه دارند که برای جلوگیری از تماس توپ با زمین، به خارج از زمین بروند.
- دو تیم ۶ نفری با یکدیگر روبرو می‌شوند. داور در بالای تور قرار گرفته و ناظر بر اجرای مسابقه

بوده و سوتی در دست دارد. سرداور نیز مقابل او قرار می‌گیرد. در اینجا تیمی که سرویس را دریافت می‌کند، منتظر توپ می‌شود. بازیکنان در وضعیت آماده‌باش بوده و دست‌ها، انگشتان، بازوها و پاها در حالات مطلوب قرار می‌گیرند. بازیکنان در مرکز زمین می‌ایستند و در این محل بیشتر حمله‌ها شکل می‌گیرد، به طوری که یکی از آن‌ها در نزدیک تور ایستاده و بقیه بازیکنان فرم W را تشکیل می‌دهند.

❖ داورها و مسئولین

- هر مسابقه والیبال دو داور اصلی دارد یکی داور اول که در بالای تور می‌باشد و دیگری داور دوم می‌باشد که روبروی داور اول می‌ایستد و در مواقعی خاص اجازه سوت زدن نیز دارد. چهار داور خط دور تا دور زمین والیبال می‌ایستند و با پرچم داور اول را در امر قضاوت یاری می‌دهند. دو داور هم پشت میز منشی هستند یکی داور منشی و دیگری هم کمک منشی که کار ثبت امتیازات، تعویض‌ها و اختارها را بر عهده دارند. سرداور هم به عنوان ناظر می‌بایست در تمام دیدارها حضور داشته باشد.

- حرکت توپ در هوا (والی)

- دفاع سه نفره روی تور

- پاس بالای سر، یکی از مشخص‌ترین عملیات والیبال است.

- هرگز نباید به توپ مشت زد، بلکه باید آن را با دو دست پاس داد. پاس دادن از عقب نیز نشان‌دهنده همین عمل است.

- پاس دادن، ست زدن و فرستادن توپ‌های بلند از بالای تور صورت می‌گیرد.

- حرکت توپ در هوا در پرتاب آرام توپ از بالای تور اجرا می‌شود.
- اگر قبل از تماس با توپ دست‌ها دور شوند، توپ به وسط پیشانی برخورد خواهد کرد.
- همیشه باید به توپ نگاه کرد. ابتدا پاها را حرکت داده، آن‌ها را خم کرده و بدن را در زیر توپ قرار داد. به منظور حفظ تعادل و توازن یکی از پاها را به آرامی در جلوی پای دیگر قرار داده، زانوها را خم کرده و سپس باید تمام بدن را راست کرد. به عنوان یک قانون کلی شست‌ها را در حالت اشاره به طرف عقب و بینی نگهدارید. بازوها را راحت قرار داده و تا آن جایی که امکان دارد حرکات را بسیار ساده انجام داد. شست و دو انگشت اول به این عمل قدرت بخشیده و بقیه انگشتان به آن جهت می‌دهند.
- بهترین و معمول‌ترین مرحله والیبال (حرکت توپ در هوا) می‌باشد. برخی معتقدند که برای شروع تمرینات می‌توان از بادکنک استفاده کرد. تمرین پرتاب توپ پس از پرش برای گرفتن آن بسیار موثر است و مفید. البته همیشه پس از رسیدن توپ به نقطه اوج این عمل را انجام ندهید.

❖ سرویس :

- بازیکن در حال زدن سرویس
- سرویس عملی است که به منظور وارد کردن توپ در بازی به کار می‌رود.
- در هنگام سرویس زدن باید به نکات زیر توجه کرد: ۱- هنگام ضربه زدن به توپ (سرویس) حتماً باید توپ را به اندازه کافی و به دور از هر دودست پرتاب کرد و با یک دست به توپ ضربه زده شود. ۲- هنگام سرویس زدن نباید پاها را روی خط و یا درون زمین خودی قرار داد و باید از خط فاصله داشته باشد. ۳- توپ حتماً باید از تور عبور کرده و درون زمین حریف پرتاب شود (قبلاً اگر هنگام سرویس زدن توپ به تور برخورد می‌کرد خطا محسوب می‌شد ولی در حال حاضر خطایی محسوب نمی‌شود).

منابع:

- ۱) آموزش گام گام والیبال ، نویسنده : باربارا اویرا. بونین فرگوسن، مترجم: کریم زندی انتشارات گلستان کتاب ۵ اسفند ۱۳۸۸
- ۲) مدرسه والیبال ، نویسنده : تئو کلینما ، مترجم: ساسان موسوی - فرهاد نصیریناشر: علم و حرکت بهمن ۱۳۸۶
- ۳- ایران، المپیک و ۴۶ مدال رویایی. . مجله خبرورزشی، ش. ویژه نامه نوروز ۱۳۸۷، صفحه ۷۲.
۴. مدال آوران ایرانی در المپیک